

Regulamin udzielania wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy

Regulamin dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu VIII „Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu”, działania 8.2 „Ekonomia społeczna” programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027.

Spis treści:

1. Informacje o Projekcie	1
2. Definicje - słownik pojęć	1
3. Główne zasady udzielania wsparcia finansowego	3
4. Trwałość miejsca pracy i trwałość PS	5
5. Stawki jednostkowe na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy	6
6. Zasady unikania podwójnego finansowania	7
7. Zasady wnioskowania o wsparcie finansowe i oceny Wniosków	8
8. Umowa wsparcia finansowego	10
9. Monitoring i kontrola	10
10. Zwrot wsparcia finansowego	11
11. Postanowienia końcowe	12

1. Informacje o Projekcie

- 1.1. Projekt **Warszawski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej** (dalej: Projekt) realizowany jest przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (FISE) - Lidera, Stowarzyszenie BORIS (BORIS) - Partnera i Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (FRSO) - Partnera, którzy prowadzą Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej.
- 1.2. Projekt jest realizowany na obszarze regionu warszawskiego stołecznego.
- 1.3. Biura Projektu znajdują się w Warszawie w siedzibie Lidera i Partnerów tj. w siedzibie **FISE** pod adresem ul. Nowy Świat 49 lok. 201-206, od poniedziałku do piątku w godzinach od 9:00 do 17:00, w siedzibie **FRSO** pod adresem Kłopotowskiego 6 lok. 59/60 i w siedzibie **BORIS** pod adresem ul. Warecka 4/6. Usługi są świadczone również na Obszarze działania OWES w miejscu i terminie uprzednio uzgodnionym z Klientem OWES.
- 1.4. Okres realizacji Projektu jest od 1.01.2024 r. do 31.12.2027 r.
- 1.5. Szczegółowe informacje na temat Projektu można uzyskać pod nr telefonu:
Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (575 593 203), adres e-mail: owes@fise.org.pl;
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (22 616 33 16), adres e-mail:
bjuraszek@frso.pl;
Stowarzyszenie Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS (505 329 613), adres e-mail:
kasias@boris.org.pl.
- 1.6. Korzystanie ze wsparcia w Projekcie jest bezpłatne w zakresie uzyskania wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy.

2. Definicje - słownik pojęć

- 2.1. **Klient OWES** – podmiot (osoba fizyczna lub prawna lub podmiot nie posiadający osobowości prawnej) uczestniczący w Projekcie, który ubiega się o wsparcie finansowe na utworzenie nowego/nowych miejsc pracy w nowo tworzonej PS lub PES przekształconej w PS, lub istniejącej PS. Na etapie zawierania Umowy wsparcia finansowego Klientem OWES jest osoba prawna – PES otrzymująca wsparcie finansowe.
- 2.2. **Osoba zagrożona wykluczeniem społecznym** – należy przez to rozumieć osobę, o której mowa w art. 2 pkt 6 ustawy o ekonomii społecznej:
- bezrobotnego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - bezrobotnego długotrwale, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - poszukującego pracy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bez zatrudnienia:
    - w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia lub
    - niewykonywającego innej pracy zarobkowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - osobę niepełnosprawną w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
  - absolwenta centrum integracji społecznej oraz absolwenta klubu integracji społecznej, o których mowa w art. 2 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
  - osobę spełniającą kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
  - osobę uprawnioną do specjalnego zasiłku opiekuńczego, o której mowa w art. 16a ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
  - osobę usamodzielnianą, o której mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
  - osobę z zaburzeniami psychicznymi, o której mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
  - osobę pozbawioną wolności, osobę opuszczającą zakład karny oraz pełnoletnią osobę opuszczającą zakład poprawczy;
  - osobę starszą, o której mowa w art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych;
  - osobę, która uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.
- 2.3. **Osoby preferowane do wsparcia** – Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, o których mowa w pkt 2.2 lit. b, d, e, g, h, i oraz l.
- 2.4. **Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)** – OWES FISE BORIS FRSO, tworzony przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Stowarzyszenie BORIS i Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, posiadający akredytację przyznaną przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na podstawie art. 36 ustawy o ekonomii społecznej. OWES jest podmiotem udzielającym wsparcia finansowego i świadczącym usługi wsparcia ekonomii społecznej.
- 2.5. **Podmiot ekonomii społecznej (PES)** – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej:
- spółdzielnia socjalna;
  - warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej;
  - centrum integracji społecznej i klub integracji społecznej;

- d. spółdzielnia pracy, w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych oraz spółdzielnia produkcji rolnej;
  - e. organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych;
  - f. podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- 2.6. **Przedsiębiorstwo społeczne (PS)** – podmiot ekonomii społecznej, posiadający status przedsiębiorstwa społecznego przyznany przez wojewodę na podstawie art. 12 ustawy o ekonomii społecznej.
- 2.7. **Stawka jednostkowa** – ustalona kwota środków finansowych, w wysokości określonej w pkt 5.1 i 5.5. Zobacz też pkt 2.10 „Wsparcie finansowe”.
- 2.8. **Ustawa o ekonomii społecznej** – ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.
- 2.9. **Wniosek** – Wniosek o udzielenie wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsca/miejsc pracy, którego częścią jest biznesplan i inne wskazane w nim załączniki. Wzór Wniosku określa OWES.
- 2.10. **Wsparcie finansowe** – wsparcie finansowe, udzielane przez OWES na podstawie tego Regulaminu, w formie stawek jednostkowych, tj. ustalonych kwot, w tym: stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy w PS lub PES przekształconym w PS, oraz stawki jednostkowej na utrzymanie tego miejsca pracy w ustalonym wymiarze etatu, przez 12 miesięcy¹ od dnia utworzenia miejsca pracy². Obydwa rodzaje stawek są przyznawane łącznie, tj. nie można skorzystać tylko z jednej z nich.
- 2.11. **Wytyczne** – Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027, z dnia 15 marca 2023 r.

3. Główne zasady udzielania wsparcia finansowego

- 3.1. Wsparcie finansowe jest udzielane Klientom OWES na tworzenie nowych miejsc pracy dla Osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Osoby te muszą spełniać łącznie poniższe warunki:
- a. w momencie podejmowania zatrudnienia na tym miejscu pracy nie wykonują pracy na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej ani nie prowadzą działalności gospodarczej;
  - b. nie pracowali w podmiocie, w którym będą tworzone miejsca pracy, na podstawie umowy o pracę lub umów cywilnoprawnych w terminie 12 miesięcy poprzedzających złożenie Wniosku o udzielenie wsparcia finansowego³;
  - c. posiadają miejsce zamieszkania na obszarze wskazanym w pkt 1.2. Dopuszcza się, za zgodą OWES, osoby z innych powiatów niż wskazane w pkt 1.2;
  - d. są uczestnikami Projektu i przedłożyły aktualne dokumenty poświadczające spełnianie co najmniej jednej przesłanki Osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym.
- 3.2. Preferowane do wsparcia są osoby wymienione w pkt 2.3.
- 3.3. O wsparcie finansowe może ubiegać się Klient OWES, który:

¹ Zasady wydłużania okresu utrzymania miejsca pracy ponad 12 miesięcy są opisane w pkt 4.3 lit. a.

² Dzień utworzenia miejsca pracy to data rozpoczęcia pracy pierwszej osoby na utworzonym miejscu pracy.

³ Zapis nie dotyczy osób odbywających staż w PS, rozumiany jako nabywanie umiejętności praktycznych istotnych dla wykonywania pracy o określonej specyfice bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, mające za zadanie przygotować osobę wchodzącą, powracającą na rynek pracy, planującą zmianę miejsca zatrudnienia lub podnoszącą swoje kwalifikacje do podjęcia, zmiany lub poprawy warunków zatrudnienia.

- a. zamierza utworzyć nowy PES, który będzie miał jednostkę organizacyjną na obszarze działania OWES, lub
  - b. jest PS lub PES przekształcanym w PS:
    - i. który nie był karany karą zakazu dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
    - ii. który nie posiada zadłużenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ani w Urzędzie Skarbowym (za wyjątkiem przypadków, w których spłata zadłużenia jest uzgodniona z wierzycielem), ani zobowiązania z tytułu zajęć sądowych i administracyjnych, ani nie toczy się przeciwko niemu postępowanie sądowe, egzekucyjne bądź windykacyjne dotyczące niespłaconych zobowiązań publiczno-prawnych;
    - iii. dla którego wsparcie finansowe, o które się ubiega, nie przekroczy limitu⁴ pomocy *de minimis* ani nie naruszy innych zasad udzielania pomocy *de minimis*⁵, wynikających z przepisów przywołanych w pkt 3.10;
    - iv. który spełni zasady unikania podwójnego finansowania, określone w części 6;
    - v. którego osoby wchodzące w skład organu uprawnionego do reprezentacji lub upoważnione do reprezentacji:
      - nie były karane w okresie 2 lat przed dniem złożenia Wniosku za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, lub przestępstwo skarbowe, w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny lub ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary;
      - korzystają w pełni z praw publicznych;
      - posiadają pełną zdolność do czynności prawnych.
- 3.4. Wsparcie finansowe dotyczy utworzenia nowego miejsca pracy i jego utrzymania przez 12 miesięcy w PS lub w PES przekształcającym się w PS. Przekształcenie PES w PS, czyli uzyskanie statusu PS, musi nastąpić przed upływem 6 miesięcy od dnia utworzenia miejsca pracy.
- 3.5. Formą zatrudnienia na miejscach pracy tworzonych przy wsparciu finansowym jest umowa o pracę lub spółdzielcza umowa o pracę, w wymiarze co najmniej ½ etatu, a w przypadku osoby z niepełnosprawnością sprzężoną⁶ lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności⁷ - w wymiarze co najmniej ¼ etatu.
- 3.6. Miejsce pracy może zostać utworzone przez Klienta OWES najwcześniej w dniu złożenia Wniosku o udzielenie wsparcia finansowego⁸. Miejsce pracy musi być utworzone do 3 miesięcy⁹ od dnia wypłaty stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy. Za dzień utworzenia miejsca pracy uznaje się datę rozpoczęcia pracy nowozatrudnionej osoby.
- 3.7. W wyniku przyznania wsparcia finansowego PS lub PES przekształcanemu w PS, musi dojść do zwiększenia ogólnej liczby miejsc pracy w tym podmiocie, co najmniej o liczbę miejsc pracy, na którą przyznano wsparcie finansowe. Moment badania wzrostu liczby miejsc pracy następuje na koniec okresu trwałości ostatniego miejsca pracy, na które przyznano wsparcie finansowe.

⁴ Limit pomocy *de minimis* możliwej do otrzymania przez jedno przedsiębiorstwo (definiowane według przepisów unijnych) w okresie trzech lat z różnych źródeł i w różnych formach, łącznie z pomocą, o którą podmiot się ubiega, wynosi 300 000 euro.

⁵ W tym ograniczeń dotyczących sektorów działalności, opisanych w art. 1 Rozporządzenia nr 2023/2831.

⁶ Osoba z niepełnosprawnością sprzężoną to osoba, u której stwierdzono występowanie dwóch lub więcej niepełnosprawności, co zostało potwierdzone orzeczeniem uprawnionego organu.

⁷ Stopień znaczny w rozumieniu z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, potwierdzony orzeczeniem uprawnionego organu.

⁸ Złożenie Wniosku nie oznacza automatycznego przyznania wsparcia finansowego.

⁹ Zasady ewentualnego wydłużania czasu na utworzenie miejsca pracy są opisane w pkt 5.4.

- Momentem odniesienia jest data przyznania¹⁰ wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy.
- 3.8. Jedno PS może otrzymać wsparcie finansowe na utworzenie i utrzymanie maksymalnie 10 (dziesięciu) miejsc pracy, jako:
- nowo tworzone PS lub PES przekształcany w PS;
  - istniejące PS, niekorzystające ze wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy;
  - istniejące PS, korzystające ze wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy, po upływie okresu trwałości dla wszystkich stworzonych wcześniej miejsc pracy.
- 3.9. Wsparcie finansowe jest przyznawane na podstawie Wniosku o udzielenie wsparcia finansowego, którego częścią jest biznesplan.
- 3.10. Udzielanie Wsparcia finansowego odbywa się na zasadach udzielania pomocy *de minimis*, określonych w:
- Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*;
  - Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu artykułu 107 i 108 Traktatu;
  - Ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
  - Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027;
  - Rozporządzeniu Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 20 grudnia 2022 w sprawie udzielania pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej w ramach programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) na lata 2021–2027.

4. Trwałość miejsca pracy i trwałość PS

- 4.1. Klient OWES, otrzymując wsparcie finansowe, zobowiązuje się do **utworzenia** miejsca pracy w terminie do 3 miesięcy¹¹ od dnia wypłaty stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy, a następnie:
- utrzymania** utworzonego miejsca pracy przez 12 miesięcy od dnia jego utworzenia, z możliwością wydłużenia tego okresu w okolicznościach opisanych w pkt 4.3 lit. a (w ramach stawki jednostkowej na utrzymanie miejsca pracy);
  - utrzymania tego miejsca pracy w **okresie trwałości**, który wynosi pełne 6 miesięcy od zakończenia okresu, o którym mowa w pkt 4.1 lit. a (mierzone od momentu upływu okresu, o którym mowa w pkt 4.1 lit. a). Do zachowania okresu trwałości liczą się tylko pełne miesiące. Jeżeli miejsce pracy zostanie zlikwidowane w trakcie miesiąca, ten miesiąc nie wlicza się do okresu trwałości¹²;
  - opracowania i realizowania Indywidualnego Planu Reintegracyjnego, o którym mowa w art. 6 ustawy o ekonomii społecznej, dla każdej Osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym zatrudnionej na miejscu pracy utworzonym przy wsparciu finansowym, przez okres nie krótszy niż okresy utrzymania i trwałości miejsca pracy określone w pkt 4.1 lit. a-b.
- 4.2. Ponadto Klient OWES zobowiązuje się do zapewnienia **trwałości PS**, tj.:
- utrzymania statusu PS przez okres obowiązywania Umowy wsparcia finansowego;

¹⁰ Przez datę przyznania wsparcia finansowego, należy rozumieć datę zawarcia umowy wsparcia finansowego.

¹¹ Zasady ewentualnego wydłużania czasu na utworzenie miejsca pracy są opisane w pkt 5.4.

¹² Przykład: jeśli okres utrzymania miejsca pracy zakończył się 10.01.2025, to okres trwałości będzie od 11.01.2025 do 10.07.2025. Jeżeli zatrudnienie osoby ustanie 30.06.2025, to okres trwałości nie będzie zachowany. Zaliczone będzie tylko 5 pełnych miesięcy trwałości, gdyż ostatni nie był pełny (zabrakło 10 dni).

- b. w przypadku PES przekształcanych w PS – uzyskania statusu PS przed upływem 6 miesięcy od dnia utworzenia miejsca pracy, oraz utrzymania go przez okres obowiązywania Umowy wsparcia finansowego;
- c. zapewnienia, że przed upływem 3 lat od rozliczenia¹³ wsparcia finansowego, podmiot nie przekształci się w podmiot gospodarczy niespełniający definicji PES, a w przypadku likwidacji tego PES – zapewnienia, że majątek zakupiony w związku z udzieleniem wsparcia finansowego zostanie ponownie wykorzystany na wsparcie PS, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej.

4.3. **Miejsce pracy uznaje się za utrzymane** pod warunkami:

- a. nieprzerwanego zatrudnienia na nim Osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym, spełniającej warunki określone w pkt 3.1, z uwzględnieniem, że:
  - i. Dopuszcza się przerwy w zatrudnieniu nie dłuższe niż łącznie 30 dni kalendarzowych, liczone osobno dla okresu utrzymania, i okresu trwałości, o których mowa w pkt 4.1 lit. a i b. Do czasu przerwy wliczają się także okresy nieskładkowe. Każdy kolejny dzień przerwy (ponad dopuszczalne 30 dni) w okresie utrzymania miejsca pracy odpowiednio wydłuża¹⁴ ten okres. Wydłużenie przerwy w zatrudnieniu, a tym samym wydłużenie okresu utrzymania miejsca pracy, może nastąpić wyłącznie za zgodą OWES.
  - ii. Dopuszcza się zmianę osoby na miejscu pracy¹⁵. W przypadku braku możliwości zastąpienia osoby z niepełnosprawnością sprzężoną lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności, zatrudnionej w wymiarze $\frac{1}{4}$ etatu, możliwe jest zatrudnienie innej osoby niespełniającej tego kryterium w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu, pod warunkiem spełnienia przez nią warunków określonych w pkt 3.1.
- b. wymiar etatu każdej osoby zatrudnionej na utworzonym miejscu pracy jest równy lub wyższy niż wymiar etatowy określony w Umowie wsparcia finansowego. Za zgodą OWES dopuszcza się obniżenie wymiaru etatowego, co będzie wiązało się z obniżeniem stawki jednostkowej na utrzymanie miejsca pracy do wysokości stawki przewidzianej dla niższego wymiaru etatu, obowiązującej w dniu zawierania Umowy wsparcia finansowego¹⁶.

5. **Stawki jednostkowe na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy**

- 5.1. **Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy** wynosi do 30.06.2024 r. - 31 229 zł, od 01.07.2024 r - 35 212 zł.
- 5.2. Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS obejmuje środki finansowe przyznane PS na utworzenie przez niego miejsca pracy dla Osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym, która dzięki temu poprawi swój status na rynku pracy.
- 5.3. W ramach stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy pokrywane są m.in. koszty składników majątku trwałego, instalacji i uruchomienia oraz ubezpieczenia i ochrony w okresie 12 miesięcy finansowania miejsca pracy, w przypadku, kiedy zachodzi taka konieczność, wyposażenia miejsca pracy wraz z kosztami dostawy, instalacji i uruchomienia, dostosowania lub adaptacji (prace remontowo-wykończeniowe budynków i pomieszczeń), aktywów

¹³ Rozliczenie wsparcia finansowego jest rozumiane zgodnie z pkt 8.6.

¹⁴ Dotyczy okresu utrzymania, o którym mowa w pkt 4.1 lit. a. Wydłużanie nie ma zastosowania do okresu trwałości o którym mowa w pkt 4.1 lit. b. W okresie trwałości kolejny dzień przerwy (ponad dopuszczalne 30 dni) oznacza niedotrzymanie warunku trwałości miejsca pracy.

¹⁵ Nowa osoba musi być Osobą zagrożoną wykluczeniem społecznym i spełniać warunki określone w pkt 3.1.

¹⁶ Wyjątkiem, który nie powoduje obniżenia stawki, jest sytuacja, gdy pierwotny wymiar wynosił $\frac{1}{2}$ etatu i został obniżony do $\frac{1}{4}$ etatu dla osoby z niepełnosprawnością sprzężoną lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

- obrotowych i środków produkcji, zakupu wartości niematerialnych i prawnych, opłat związanych z uruchomieniem leasingu oraz kredytu inwestycyjnego.
- 5.4. Miejsce pracy musi zostać utworzone do 3 miesięcy od dnia wypłaty stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy. Okres ten w uzasadnionych przypadkach¹⁷, za zgodą OWES, może zostać wydłużony o maksymalnie 30 dni. Za dzień utworzenia miejsca pracy uznaje się datę rozpoczęcia pracy nowozatrudnionej osoby.
- 5.5. **Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy** wynosi:
- do 30.06.2024 r. - 32 400 zł a od 01.07.2024 - 38 700 zł – w przypadku utrzymania miejsca pracy na pełen etat przez 12 miesięcy,
  - do 30.06.2024 r. - 24 300 zł a od 01.07.2024 – 29 026 zł – w przypadku utrzymania miejsca pracy na $\frac{3}{4}$ etatu przez 12 miesięcy,
  - do 30.06.2024 r. - 16 200 zł a od 01.07.2024 – 19 350 zł – w przypadku utrzymania miejsca pracy na $\frac{1}{2}$ etatu (lub co najmniej $\frac{1}{4}$ etatu w przypadku zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością sprzężoną lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności) przez 12 miesięcy.
- 5.6. Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy obejmuje środki finansowe na utrzymanie przez 12 miesięcy (tj. od 1 do 12 miesiąca) miejsca pracy, które zostało utworzone w ramach stawki na utworzenie miejsca pracy. Stawka obejmuje koszty funkcjonowania miejsca pracy w pierwszym okresie od utworzenia, tj. koszty zatrudnienia (w tym wynagrodzenia) osoby na nowo utworzonym miejscu pracy, koszty obowiązkowych opłat, takich jak np. składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, bieżące niezbędne wydatki dotyczące stanowiska pracy, bez których funkcjonowanie PS nie może się odbywać.
- 5.7. Dokumentami potwierdzającymi prawidłowość wykorzystania obydwu rodzajów stawek jednostkowych są:
- w przypadku nowo tworzonych PS oraz PES przekształcających się w PS, dokumenty potwierdzające:
    - założenie, tj. rejestrację nowego PES lub PS;
    - uzyskanie statusu PS w terminie określonym w pkt 4.2 lit. b;
  - w przypadku utworzenia miejsca pracy dla osoby z niepełnosprawnością sprzężoną lub ze znacznym stopniem niepełnosprawności w wymiarze co najmniej $\frac{1}{4}$ etatu - orzeczenie o niepełnosprawności lub inny dokument potwierdzający stopień niepełnosprawności;
  - kopia umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę wszystkich Osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zatrudnionych na utworzonym miejscu pracy w okresach utrzymania i trwałości miejsca pracy określonych w pkt 4.1 lit. a-b, oraz - jeśli dotyczy - ich świadectwa pracy;
  - potwierdzenie opłacania składek ZUS (np. potwierdzenie przelewu do ZUS) i miesięczne deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA wraz z załącznikami za okresy utrzymania i trwałości miejsca pracy określone w pkt 4.1 lit. a-b;
  - dokumenty potwierdzające spełnienie pozostałych warunków określonych w regulaminie, np. dotyczące unikania podwójnego finansowania.
- 5.8. Kwoty stawek jednostkowych, określone w pkt 5.1 i pkt 5.5, mogą ulec zmianie. OWES ogłosi na stronie internetowej nowe stawki jednostkowe oraz datę, od której będą stosowane. Nowe stawki nie będą miały zastosowania do wcześniej zawartych Umów wsparcia finansowego.

¹⁷ Uzasadniony przypadek to sytuacja, gdy rozpoczęcie pracy na tworzonym miejscu pracy jest opóźnione z przyczyn zewnętrznych, niezależnych od Klienta OWES, np. opóźnienie w wydawaniu niezbędnych zezwoleń lub pozwoleń, przedłużające się odbiory techniczne, opóźnienie w pracach budowlanych, które powodują, że przedsiębiorstwo nie jest w stanie prowadzić działalności. Decyzję o uznaniu przypadku za uzasadniony podejmuje OWES.

6. Zasady unikania podwójnego finansowania

- 6.1. Klient OWES zapewnia, że:
  - a. nie występuje i nie wystąpi podwójne finansowanie ze wsparciem przeznaczonym na dofinansowanie indywidualnego planu reintegracyjnego, przyznawanym na podstawie Regulaminu udzielania wsparcia reintegracyjnego;
  - b. nie występuje i nie wystąpi podwójne finansowanie z innych wspólnotowych instrumentów finansowych, w tym z innych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
  - c. nie otrzymał i nie ubiega się o pomoc z innych środków publicznych, w tym np. ze środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, jeśli prowadziłyby to do podwójnego finansowania tych samych wydatków ze środków publicznych.
- 6.2. Klient OWES otrzymujący wsparcie finansowe, zobowiązuje się do wykazania braku podwójnego finansowania działań finansowanych z EFS+, w tym wsparcia finansowego, ze środkami przeznaczonymi na wsparcie ekonomii społecznej w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO).
- 6.3. Podwójne finansowanie, o którym mowa w pkt 6.2, nie wystąpi jeżeli:
  - a. Klient OWES nie wnioskował, ani nie otrzymał środków w ramach KPO – na potwierdzenie czego Klient OWES składa oświadczenie, że nie wnioskuje, ani nie otrzymał środków KPO;
  - b. Klient OWES otrzymał wcześniej środki w ramach KPO lub złożył wniosek o środki w ramach KPO, ale:
    - i. wnioskuje do OWES o wsparcie finansowe po upływie 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia wniosku o środki w ramach KPO, a wsparcie w ramach KPO zostało rozliczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego – na potwierdzenie czego Klient OWES składa zatwierdzone przez ministra: wniosek o środki KPO oraz rozliczenie wsparcia z KPO lub
    - ii. wnioskuje do OWES o wsparcie finansowe przed upływem 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia wniosku o środki w ramach KPO, lecz audyt zewnętrzny zlecony przez Klienta OWES (na jego koszt) potwierdzi brak podwójnego finansowania – na potwierdzenie czego Klient OWES przedłoży wyniki audytu zewnętrznego (tj. raport z opinii biegłego rewidenta) w ramach rozliczenia wsparcia finansowego, pod rygorem zwrotu całości otrzymanego wsparcia finansowego.
- 6.4. OWES zweryfikuje dokumenty, o których mowa w pkt 6.3, w tym prawdziwość składanych przez Klienta OWES oświadczeń, w oparciu o listę beneficjentów KPO prowadzoną przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

7. Zasady wnioskowania o wsparcie finansowe i oceny Wniosków

- 7.1. Wsparcie finansowe jest przyznawane na podstawie Wniosku o udzielenie wsparcia finansowego, którego częścią jest biznesplan. Biznesplan umożliwia ocenę opłacalności planowanego przedsięwzięcia, jego racjonalności finansowej oraz efektów ekonomicznych i korzyści społecznych.
- 7.2. OWES prowadzi nabór Wniosków w trybie ciągłym, z możliwością podziału na tury, do wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na udzielenie wsparcia finansowego, jednak nie dłużej niż do 15.12.2026 r.
- 7.3. Wniosek przygotowany według wzoru określonego przez OWES, należy złożyć w terminie naboru:
  - a. w biurze Projektu, pod adresem wskazanym w pkt 1.3 (osobiście, pocztą, itp.), lub za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: 1) dla klientów Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych: owes@fise.org.pl; 2) dla klientów Fundacji Rozwoju Społeczeństwa

- Obywatelskiego: bjuraszekk@frso.pl; 3) dla klientów Stowarzyszenia Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS: martac@boris.org.pl.
- 7.4. Złożenie Wniosku nie oznacza automatycznego przyznania wsparcia finansowego. Wniosek podlega ocenie formalnej i merytorycznej.
- 7.5. **Wymogi formalne** dotyczące Wniosku:
- Wniosek został złożony w terminie naboru;
  - Wniosek został złożony na formularzu określonym przez OWES;
  - Do Wniosku dołączono wymagane załączniki;
  - Wszystkie pola Wniosku i załączników zostały wypełnione poprawnie;
  - Wartości w biznesplanie zostały wyliczone prawidłowo;
  - Wnioskowane wsparcie finansowe nie przekroczy limitu liczby miejsc pracy, określonego w pkt 3.8;
  - Wniosek został złożony przez Klienta OWES, który:
    - w przypadku złożenia Wniosku przez PES lub PS - spełnia wymogi określone w pkt 3.3 lit. b;
    - w przypadku złożenia Wniosku przez Klienta OWES, który zamierza utworzyć nowy PES - zadeklaruje, że utworzy PES, na podstawie dokumentów przedstawionych na etapie wnioskowania o wsparcie finansowe, i utworzony PES będzie miał jednostkę organizacyjną na obszarze działania OWES. Utworzony PES będzie spełniał wymogi określone w pkt 3.3 lit. b przed zawarciem Umowy wsparcia finansowego.
- 7.6. Ocenę formalną Wniosku przeprowadza pracownik OWES. Ocena formalna Wniosku zostanie zakończona do 10 dni roboczych od daty wpłynięcia Wniosku do OWES.
- 7.7. OWES informuje Klienta OWES o wynikach oceny formalnej, za pośrednictwem poczty elektronicznej.
- 7.8. W przypadku stwierdzenia niezgodności z kryteriami formalnymi, Wniosek może być poprawiony lub uzupełniony przez Klienta OWES, w terminie wyznaczonym przez OWES.
- 7.9. W przypadku braku poprawy lub uzupełnienia Wniosku w wyznaczonym terminie, Wniosek otrzymuje negatywną ocenę formalną i jest pozostawiany bez dalszego rozpatrzenia.
- 7.10. **Ocenię merytorycznej** zostaną poddane tylko Wnioski, które otrzymały pozytywną ocenę formalną.
- 7.11. Ocenę merytoryczną Wniosku przeprowadza Komisja Oceny Wniosków, powołana przez OWES.
- 7.12. W skład Komisji Oceny Wniosków wchodzi co najmniej 2 bezstronnych ekspertów posiadających praktyczną wiedzę na temat prowadzenia działalności gospodarczej, w tym w szczególności w formie przedsiębiorstw społecznych.
- 7.13. Komisja Oceny Wniosków ocenia Wnioski na podstawie **kryteriów oceny merytorycznej**:
- celowość** przedsięwzięcia – zasadność utworzenia miejsc pracy – maksymalna liczba punktów stanowi 25% całości punktacji;
  - opłacalność i efekty ekonomiczne** planowanego przedsięwzięcia – możliwości pozyskania i utrzymania rynków zbytu, zapewnienie płynności finansowej – maksymalna liczba punktów stanowi 25% całości punktacji;
  - racjonalność** przedsięwzięcia – wykonalność przedsięwzięcia, dostępność zasobów, potencjał Wnioskującego, niezbędność i racjonalność finansowa zakupów towarów i usług przewidzianych w biznesplanie – maksymalna liczba punktów stanowi 25% całości punktacji;
  - korzyści społeczne** – miejsca pracy utworzone w PS świadczącym usługi społeczne, planowane zatrudnienie osób preferowanych do wsparcia, wymienionych w pkt 2.3, inne korzyści społeczne – maksymalna liczba punktów stanowi 25 % całości punktacji.
- 7.14. Wniosek jest oceniany z wykorzystaniem karty oceny merytorycznej, opracowanej przez OWES, zawierającej powyższe kryteria oceny merytorycznej.

- 7.15. Na etapie oceny merytorycznej Wniosku dopuszcza się możliwość uzupełnienia braków oraz korekty błędów w przypadku stwierdzenia błędów, utrudniających osobom oceniającym właściwe zrozumienie intencji Wnioskującego (np. błędy rachunkowe, oczywiste omyłki). Nie ma możliwości dokonywania uzupełnień innych niż wskazane przez Komisję Oceny Wniosków lub uzgodnionych z OWES. Uzupełnienie braków oraz korekta błędów musi nastąpić w terminie wyznaczonym przez OWES.
- 7.16. Uzyskanie poniżej 60% punktów z oceny merytorycznej oznacza negatywną ocenę merytoryczną, a tym samym brak możliwości otrzymania wsparcia finansowego.
- 7.17. Uzyskanie co najmniej 60% punktów z oceny merytorycznej oznacza pozytywną ocenę merytoryczną. W przypadku, gdy stan środków finansowych OWES przeznaczonych na udzielenie wsparcia finansowego nie pozwala przyznać wsparcia wszystkim Wnioskującym, którzy uzyskali pozytywną ocenę merytoryczną, wsparcie finansowe jest przyznawane w kolejności uzyskanej liczby punktów. Gdy Wnioski uzyskają jednakową liczbę punktów z oceny merytorycznej, decydująca jest większa liczba punktów w kryterium „korzyści społeczne”.
- 7.18. Ocena merytoryczna Wniosku zostanie zakończona do 20 dni roboczych od daty zakończenia oceny formalnej.
- 7.19. OWES informuje Klienta OWES o wynikach oceny merytorycznej i przyznaniu lub nieprzyznaniu wsparcia finansowego, za pośrednictwem poczty elektronicznej.
- 7.20. Klientowi OWES, któremu nie przyznano wsparcia finansowego, przysługuje **prawo odwołania się od decyzji OWES**.
- 7.21. Odwołanie od decyzji OWES należy złożyć jedną z dróg wskazanych w pkt 7.3, w terminie do 7 dni roboczych od dnia przekazania informacji o wynikach oceny.
- 7.22. Wniosek, którego dotyczy odwołanie zostanie ponownie skierowany do oceny.
- 7.23. Powtórna ocena Wniosku i wynikająca z niej decyzja OWES o przyznaniu lub nieprzyznaniu wsparcia finansowego jest wiążąca i ostateczna, i nie przysługuje od niej odwołanie.
- 7.24. OWES informuje Klienta OWES o wyniku rozpatrzenia odwołania za pośrednictwem poczty elektronicznej.
- 7.25. OWES umieszcza na swojej stronie internetowej listę podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe wraz z informacją o dacie przyznania tego wsparcia i jego zakresie, w ciągu 3 dni roboczych od momentu przyznania wsparcia finansowego.

8. Umowa wsparcia finansowego

- 8.1. Podstawą przekazania Klientowi OWES wsparcia finansowego jest Umowa wsparcia finansowego. Umowa wsparcia finansowego jest zawierana zgodnie ze wzorem, określonym przez OWES.
- 8.2. W przypadku, gdy Wnioskującym jest Klient OWES, który zamierza utworzyć nowy PES - Umowa wsparcia finansowego zostanie zawarta z PES po jego utworzeniu (zarejestrowaniu podmiotu w odpowiednim rejestrze) i dopełnieniu warunków opisanych w pkt 3.3 lit. b.
- 8.3. **Warunkiem wypłaty wsparcia finansowego jest złożenie przez Klienta OWES zabezpieczenia prawidłowego wykonania Umowy wsparcia finansowego, w formach i terminach określonych w tej umowie.**
- 8.4. Formami **zabezpieczenia** mogą być (1 lub więcej):
  - a. weksel własny;
  - b. weksel z poręczeniem wekslowym (aval);
  - c. gwarancja bankowa;
  - d. zastaw na prawach lub rzeczach;
  - e. poręczenie;
  - f. blokada rachunku bankowego;

- g. akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika;
  - h. inne uzgodnione pomiędzy OWES a Klientem OWES.
- 8.5. Wsparcie finansowe będzie wypłacane w następujący sposób:
- a. stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy – jednorazowo (tj. jedna transza);
  - b. stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy - w transzach, według harmonogramu wypłat ustalonego w Umowie wsparcia finansowego. Wypłata pierwszej transzy nastąpi po przedstawieniu przez Klienta OWES dowodów utworzenia miejsca pracy.
- 8.6. **Rozliczenie wsparcia finansowego** następuje poprzez:
- a. złożenie kompletu dokumentów wymienionych w pkt 5.7, oraz
  - b. uzyskanie pozytywnego wyniku kontroli i monitoringu, o których mowa w części 9, prowadzonych przez OWES w okresie utrzymania i trwałości miejsc pracy.
- 8.7. Umowę wsparcia finansowego uważa się za zrealizowaną prawidłowo po spełnieniu przez Klienta OWES wszystkich wymogów określonych w Umowie wsparcia finansowego i w tym Regulaminie, w szczególności po spełnieniu wymogów trwałości miejsc pracy i trwałości PS, o których mowa w części 4. Wówczas, na pisemny wniosek Klienta OWES, nastąpi zwrot ustanowionego zabezpieczenia prawidłowego wykonania Umowy wsparcia finansowego.

9. Monitoring i kontrola

- 9.1. OWES sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem PS, w tym weryfikuje, czy PS są prowadzone zgodnie z Regulaminem udzielania wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy, Umową wsparcia finansowego oraz Wytycznymi.
- 9.2. Utworzenie każdego nowego miejsca pracy przy wsparciu finansowym oraz utrzymanie go podlega kontroli. Podczas kontroli OWES weryfikuje, czy nowe miejsca pracy zostały faktycznie utworzone i funkcjonują zgodnie z zasadami określonymi w Wytycznych, Regulaminie udzielania wsparcia finansowego, Umowie wsparcia finansowego.
- 9.3. OWES monitoruje zachowanie trwałości miejsca pracy przez okres 6 miesięcy od zakończenia okresu utrzymania miejsca pracy.
- 9.4. OWES, monitorując trwałość miejsca pracy, sprawdza, czy na danym miejscu jest zatrudniona Osoba zagrożona wykluczeniem społecznym, spełniająca warunki określone w pkt 3.1, w wymiarze etatu nie niższym niż określony w Umowie wsparcia finansowego.
- 9.5. OWES, monitorując trwałość PS, sprawdza, czy podmiot spełnia warunki określone w pkt 4.2.
- 9.6. OWES przeprowadza kontrolę u Klienta OWES co najmniej raz w okresie obowiązywania Umowy wsparcia finansowego.
- 9.7. Monitoring trwałości miejsc pracy i PS może odbywać się po zakończeniu realizacji Projektu.

10. Zwrot wsparcia finansowego

- 10.1. Klient OWES zwraca otrzymane wsparcie finansowe w wysokości:
  - a. całej stawki jednostkowej na utworzenie miejsca pracy, jeśli nie utworzy miejsca pracy w terminie określonym w pkt 5.4. (tj. 3 miesiące plus ewentualnie 30 dni od dnia wypłaty stawki jednostkowej);
  - b. całego otrzymanego wsparcia finansowego (sumy obydwu stawek jednostkowych), jeśli wystąpi którakolwiek z poniższych okoliczności:
    - i. miejsce pracy nie zostanie utrzymane przez okres wskazany w pkt 4.1 lit. a (tj. 12 pełnych miesięcy plus ewentualne wydłużenie);
    - ii. miejsce pracy nie zostanie utrzymane przez co najmniej jeden pełny miesiąc okresu trwałości miejsca pracy, o którym mowa w pkt 4.1 lit. b;

- iii. Klient OWES nie spełni warunków trwałości PS, określonych w pkt 4.2 (tj. nie uzyska statusu PS w ciągu 6 miesięcy od utworzenia miejsca pracy, utraci status PS, przekształci się w podmiot gospodarczy, itd.);
  - iv. Klient OWES nie przedłoży raportu z opinii biegłego rewidenta, potwierdzającego brak podwójnego finansowania, w sytuacji opisanej w pkt 6.3 lit. b. ii;
  - v. Klient OWES nie zwiększy liczby miejsc pracy zgodnie z wymogami pkt 3.7;
  - vi. Klient OWES złożył niezgodne z prawdą oświadczenia, zaświadczenia lub informacje, przedstawił dokumenty podrobione, przerobione lub stwierdzające nieprawdę albo zawierające niezgodne z prawdą oświadczenia w celu otrzymania wsparcia finansowego bądź naruszył inne istotne warunki dotyczące wsparcia finansowego.
- c. części otrzymanej stawki jednostkowej na utrzymanie miejsca pracy, w przypadku uzgodnionego z OWES obniżenia wymiaru etatowego, o którym mowa w pkt 4.3 lit. b - w wysokości różnicy między wypłaconą stawką jednostkową na utrzymanie miejsca pracy a stawką przewidzianą dla niższego wymiaru etatu, obowiązującą w dniu zawarcia Umowy wsparcia finansowego.
  - d. części otrzymanego wsparcia finansowego – po $\frac{1}{6}$ (jednej szóstej) sumy obydwu stawek jednostkowych za każdy rozpoczęty miesiąc niezachowania trwałości¹⁸, którego brakuje do 6-miesięcznego okresu trwałości miejsca pracy, określonego w pkt 4.1 lit. b. W przypadku niezachowania trwałości z powodu wystąpienia siły wyższej¹⁹ w okresie trwałości, OWES może odstąpić od dochodzenia zwrotu części wsparcia finansowego.
- 10.2. Termin i warunki dokonywania zwrotów wsparcia finansowego określi Umowa wsparcia finansowego.

11. Postanowienia końcowe

- 11.1. OWES współpracuje z właściwymi terytorialnie PUP w zakresie przyznawania wsparcia finansowego na tworzenie miejsc pracy w nowych i istniejących PS.
- 11.2. W przypadku, gdy Klient OWES, któremu udzielono wsparcia finansowego, wnioskuje o środki przeznaczone na wsparcie ekonomii społecznej w ramach KPO, OWES niezwłocznie wyda pisemne potwierdzenie o udzielonym w ramach EFS+ wsparciu finansowym.
- 11.3. Interpretacja zapisów Regulaminu należy do OWES.
- 11.4. W przypadku wprowadzenia jakichkolwiek zmian do niniejszego regulaminu, OWES poinformuje o tym Klientów OWES za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz strony internetowej OWES.

Wersja dokumentu: 10.07.2024 r.

---

¹⁸ Przykład: miejsce pracy zostało utworzone 11.01.2024, okres utrzymania miejsca pracy wynosił 12 miesięcy i zakończył się 10.01.2025, wymagany 6-miesięczny okres trwałości jest od 11.01.2025 do 10.07.2025. Miejsce pracy zostało zlikwidowane 20.05.2025, więc zachowano tylko 4 pełne miesiące trwałości. Do pełnych 6 miesięcy trwałości brakuje 2 miesiące, zatem Klient OWES zwróci 2/6 z całego wsparcia finansowego.

¹⁹ Pojęcie siły wyższej będzie miało zastosowanie w przypadku zaistnienia normalnych i nieprzewidywalnych okoliczności, niezależnych od podmiotu powołującego się na nie, których skutków nie można było uniknąć pomimo zachowania należytej staranności. Decyzję o uznaniu okoliczności za wystąpienie siły wyższej podejmuje OWES, w porozumieniu z Instytucją Pośredniczącą (MJWPU).